

This question paper contains 3 printed pages]

Code No. : 32

Roll No. ....

0(CCEM)9

SANSKRIT

Paper : I

Time Allowed : 3 hours]

[Maximum Marks : 300

- Note :* (i) Answers must be written in Hindi/Sanskrit (Devanāgarī Script).
(ii) Part/Parts of the same question must be answered together and should not be interposed between answers to other questions.
(iii) The marks allotted to each question are indicated at the end of the question.
(iv) The answer to each question or part thereof should begin on a fresh page.
(v) Your answers should be precise and coherent.
(vi) Candidates should attempt all questions.

SECTION - I

1. किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दीजिए - $37 \frac{1}{2} + 37 \frac{1}{2} = 75$
(क) भाषा की उत्पत्ति के सम्बन्ध में प्रचलित सिद्धान्तों पर एक निबन्ध लिखिए।

P. T. O.

- (ख) 'समास' किसे कहते हैं ? 'समास' के प्रत्येक 'भेद' (प्रकार) की परिभाषा देते हुए सोदाहरण समझाइए।
(ग) मध्यकालीन भारतीय आर्यभाषाओं पर एक निबन्ध लिखिए।

SECTION - II

2. किन्हीं पाँच पर विवरणात्मक संक्षिप्त निबन्ध लिखिए -
15 × 5 = 75

- (क) संस्कृत नाटक का उद्भव और विकास।
(ख) संस्कृत के प्रमुख गीतिकाव्य।
(ग) राजतरङ्गिणी।
(घ) क्षेमेन्द्र।
(ङ) ध्वनिसम्प्रदाय।
(च) नैषधीयचरितम्।
(छ) बाणभट्ट और उनकी रचनाएँ।
(ज) अलङ्कारसम्प्रदाय।

SECTION - III

3. केषाञ्चित् पञ्चानां विवरणं संस्कृतभाषया समासेन प्रस्तूयताम् -
15 × 5 = 75

- (क) वर्णव्यवस्थाया उपयोगित्वम्।
(ख) यज्ञोपवीतविवाहसंस्कारयोः स्वरूपं महत्त्वञ्च।
(ग) संस्काराणाम् उपयोगिता भेदाश्च।
(घ) ब्रह्म सत्यं जगन्मिथ्या।

(2)

- (ड) यतोऽभ्युदयनिःश्रेयससिद्धिः स धर्मः ।
(च) सांख्ययोगदर्शनस्य महत्त्वम् ।
(छ) अष्टाङ्गिकार्यमार्गः चत्वारि आर्यसत्यानि च ।
(ज) कश्मीरशैवदर्शनम् ।

SECTION – IV

4. अधस्तनेषु **कमप्येकं** विषयमवलम्ब्य संस्कृतभाषया संक्षिप्तं
निबन्धमेकं विरच्यताम् – 75
- (क) वेदानां महत्त्वम् ।
(ख) अद्यतनं भारतम् ।
(ग) गीता सुगीता कर्त्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः ।
(घ) आचारहीनं न पुनन्ति वेदाः ।